

ریحانه عامل نیک
کارشناس ادبیات

فخرالدوله بانویی که تاریخ را به هنر تبدیل کرد

در دوره قاجار زنانی متعلق به طبقه اشراف زادگان بودند که از دربار به عنوان محل مناسبی برای آموزش علم و هنر بهره می گرفتند. بعضی از آن ها زبان های خارجی می دانستند. تعدادی ساز می نواختند یا نقاشی می کشیدند. از میان آن ها می توان فعالان اجتماعی و سیاسی را هم دید که به مخالفت با همان درباری برخاستند که در آن بزرگ شده بودند. یکی از این شاهزادگان که شیوه زندگی اش با سایر زنان دربار متفاوت بود فخرالدوله نام داشت. فخرالدوله یا تومان آغا، دختر هفتم و فرزند دهم ناصرالدین شاه، زنی تحصیل کرده بود که نامش بین شاعران دوره ناصرالدین شاه نیز آمده است. خط زیبایی هم داشت و برخی از کارشناسان تاریخ معتقدند تعدادی از خاطرات ناصرالدین شاه به دستخط زیبای اوست. اما آنچه باعث ماندگاری نام فخرالدوله در تاریخ شده خدمتی است که او به ادبیات عامیانه ایران کرده است. گفته می شود درباریان شب ها هنگام خواب ناصرالدین شاه برای سرگرمی او برنامه های متعددی داشته اند. برای نمونه، هنگام خواب شاه، چند استاد نوازنده سازهایشان را کوک می کردند و برای او می نواختند. سپس داستان گوی رسمی دربار به نام نقیب الممالک داستان های عامیانه را برای شاه بازگو می کرد. فخرالدوله پشت در نیمه باز اتاق خواجه سراپیان می نشست و به دقت آن داستان ها را مکتوب می کرد و برای آن ها نقاشی می کشید. این گونه شد که نام فخرالدوله به عنوان کسی که داستان های شفاهی ایران را مکتوب و تصویرگری کرده است در تاریخ قاجار ثبت شد. به گفته کارشناسان، اگر امروز ما داستان های ماندگاری چون امیرارسلان رومی و زرین ملک داریم به همت اوست. شعرهای او شامل دیوانی از چند هزار بیت است که با خط خود نوشته است و در کتابخانه سلطان محمود میرزا در پاریس نگهداری می شود. فخرالدوله در جوانی به بیماری سل مبتلا شد. به همین دلیل، در سی و سه سالگی درگذشت. بر سنگ گورش در صحن حرم حضرت فاطمه معصومه چند بیت از شعرهایش نوشته اند. محمدحسن خان اعتمادالسلطنه در روزنامه خاطرات خود ذیل وقایع روز ۴ رمضان ۱۳۱۰ می نویسد: فخرالدوله تومان آغا، دختر شاه، امروز صبح مرحوم شده است. این شاهزاده خانم ۳۳ سال داشت و بهترین اولاد شاه بود، صاحب جمال و کمال، خط و ربط، نقاشی و موسیقی، اما به مثل مشهور، انگور خوبی بود نصیب شغال شده بود. عشقی به مهدی قلی خان مجدالدوله پیدا کرده بود و به خلاف میل پدر، هفت هشت سال بود که زن او شده بود. از او اولادی هم نمانده است.

شهربانو

۳۳ شنبه
۲۶ مهر ۱۴۰۱
۲۱ ربیع الاول ۱۴۴۴ شماره ۳۷۸۶

(۷)

شاعری که به دنیا اعتماد کرده است

نرگس برهمند زاده دشت های پهناور و خوش منظر خراسان شمالی است. اودر مهر ماه ۱۳۵۹ در بجنورد به دنیا آمده و از نوجوانی سرقوت شعر رفته است. شعر هم رفیق و همراهی برایش می شود که تا اکنون از او جدا نشده است. خودش معتقد است شرکت در جلسات شعر شهرستان بجنورد در آن سن و سال، هم چنین تمرین و تکرار بسیار در امر نوشتن و مطالعه مستمر باعث شدند پیوند فکری و عاطفی زیادی با عالم ادبیات پیدا کند و بعدها تحصیلاتش را نیز تا مقطع کارشناسی ارشد ادبیات فارسی ادامه دهد.

برهمند در سال ۱۳۷۹ با شاعر خوش نام خراسانی، جواد کلیدری، ازدواج کرده است. به نحوی، همین زندگی مشترک شاعرانه، خود، نقطه عطفی در مسیر علاقه و دل بستگی او به ادبیات می شود. نرگس برهمند در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان خراسان شمالی کارشناس مسئول فرهنگی است. برای کودکان و نوجوانان نیز آثاری تألیف و منتشر کرده است. از جمله این آثار می توان به داستان قارقار نارنجی و مجموعه شکر خانه به اتفاق جمعی دیگر از نویسندگان اشاره کرد. از او کتابی نیز در زمینه آموزش موسیقی به کمک شعر برای کودکان با عنوان «دستان» منتشر شده است. شعرهای این مجموعه را که نت نویسی و آهنگ سازی شده است برهمند سروده است.

برهمند شاعری است همواره مهربان و خوش خلق با تجربه زیسته های خاص خودش که جهان کلمات و شعرش را حس برانگیز و اثرگذار می سازند. رد پای طبیعت و کشف و درنگ در زیبایی های شاعرانه اش، هم چنین تلاش برای رسیدن به سازگاری با محیط پیرامون در شعر او به روشنی مشهود است. از سویی دیگر، دست و پنجه نرم کردن با فراز و فرودهای زندگی روزمره در بیشتر شعرهای او به چشم می خورد و ذهن و عاطفه مخاطب را درگیر می کند. زبان برهمند در اشعارش ساده است و به دور از تکلف. او که پشتوانه محکمی در سرایش شعر کلاسیک دارد، اولین مجموعه غزلش با عنوان «رشته کوه عزیز» را در سال ۱۳۸۸ که در مشهد ساکن بود توسط نشر شاملو به چاپ رساند و همان سال مجموعه شعر سپید «به دنیا اعتماد کرده ام» را نیز منتشر کرد. این کتاب برگزیده جایزه شعر خبرنگاران شد و مورد توجه شاعران و منتقدان ادبی قرار گرفت. شعرهای سپید کتاب «به دنیا اعتماد کرده ام» به لحاظ ساختار، محتوا و زبان مطابق با حال و هوای جریان ساده نویسی بودند که در آن مقطع، علاقه مندان، طرف داران و منتقدان خاص خود را در میان اهالی ادبیات داشت. بعد از آن مجموعه که جزو آثار موفق برهمند است، پس از وقفه ای چندساله، در آذرماه ۱۳۹۹ از او مجموعه شعر سپید دیگری با عنوان «آمبرولا، خواهر گل های جهان» به چاپ رسید. برهمند در این کتاب با نگاهی نو، تفکر و احساساتی زنانه و زبانی به روزرسانی شده، هم چنین زاویه دیدی جهان شمول تر، توانسته است امضای روشنی از خود به جا بگذارد. این مجموعه شعر توانست نامزد جایزه شعر شاملو شود و جزو چهار نامزد نهایی جایزه شعر الوند باشد.

به دنیا اعتماد کرده ام
به هواپیمایی که از روی سرم رد می شود
به زمینی که می چرخد
حتی اگر خواب باشم
به زندگی اعتماد کرده ام
و در خیابان های شهر قدم می زنم
بی آنکه بیفتم

زهره شوشتری کارشناس حقوق

پاسخ به پرسش های حقوقی

در این ستون به پرسش های حقوقی مخاطبان عزیز که با پیامک یا تلفن ثبت شده باشد پاسخ داده می شود. مخاطبان گرامی می توانند برای اطلاع بیشتر، با روابط عمومی شهرا را به شماره ۳۷۲۸۸۸۸۱ تماس بگیرند یا به شماره پیامک ۳۰۰۷۲۸۹ پیام دهند.

آیا مهریه را می توان بعد ازدواج نیز افزایش یا کاهش داد؟

درباره کاهش میزان مهریه این امکان پس از ازدواج نیز وجود دارد اما در مورد افزایش آن اختلاف نظر است. برخی ها معتقدند که با توجه به اینکه امکان کاهش وجود دارد، بنابراین امکان افزایش نیز هست اما مخالفان بر این نظرنند که آنچه هنگام عقد واقع شده است ملاک است و صیغه عقد بر اساس آن بنا شده است. پس افزایش آن خارج از شرایط عقد و باطل است.

اگر شرط انتخاب مکان زندگی در عقدنامه به عهده زن باشد، می توان بعد ازدواج آن را تغییر داد؟

بله، امکان تغییر شروط ضمن عقد در صورتی که بر خلاف مقتضی ذات عقد نباشد، وجود دارد.

همسر برادر یک بیماری نادر مربوط به قبل از ازدواج را از ما مخفی کرده است. حکم این مسئله بعد ازدواج چیست؟

بیماری هایی که با وجود آن امکان فسخ نکاح وجود دارد در قانون بیان شده است. در صورتی که بیماری در فرض سؤال از موارد مذکور در قانون باشد، امکان فسخ نکاح وجود دارد.

اگر مرد بدون اجازه همسر دوباره ازدواج کند، با شکایت همسر اول می توان جلو ازدواج را گرفت؟

خیر، امکان جلوگیری برای ثبت ازدواج وجود ندارد اما در صورت وقوع ازدواج مجدد بدون اجازه همسر اول، امکان درخواست طلاق یک طرفه برای او وجود دارد.

شرایط طلاق غیابی چیست؟ اگر قاضی به اشتباه در نبود خوانده حکم صادر کند، می توان شکایت کرد؟

برعکس آنچه در نظر عموم است، در انواع طلاق، طلاق تحت عنوان طلاق غیابی نداریم. منظور از طلاق غیابی، دادنامه

طلاق است که به صورت غیابی صادر شده است. پس در فرض سؤال، شرایط خاصی برای طرح چنین دادخواستی لازم نیست و قاضی در نبود خوانده می تواند رأی صادر کند.

